

Psyykkinen ja fyysinen terveys sekä yhteiskunnalliset haasteet ilmastonmuutokseen sopeutumisessa (CHAMPS)

Tutkimuskonsortio CHAMPS tutkii ilmastonmuutoksen mahdollisia

terveysvaikutuksia kolmesta toisiinsa liittyvästä näkökulmasta. Ensimmäinen niistä tutkii mielenterveysvaikutuksia, jotka ovat sidoksissa valomäärän vuotuisen vaihteluun luonnossa ja sitä muokkaaviin sääolosuhteisiin kuten pilvisyyteen ja lumipeitteeseen. Toinen niistä tutkii sekä helteen että pakkasen rasitusvaikutuksia ja sitä, miten suuren haitan lämpötilan rasitusvaikutukset aiheuttavat väestölle sosiaalisen haavoittuvuuden takia. Kolmas niistä tutkii näiden terveysvaikutusten merkitystä työterveydelle ja työn tuottavuudelle.

Mielenterveyshäiriöt ovat yleisin ja yleistyvä sairastamisen ja työkyvyttömyyden syy Suomessa. Tutkimusten mukaan 40 prosenttia suomalaisista kokee talvisin kaamosoireita. Ilmastonmuutoksen myötä pilvisuus lisääntyy talvisin ja lumipeite ohenee, minkä takia valoisuuden näin vähentyessä voivat kaamosoireet pahentua ja kaamosmasennus yleistyä. Vaikka kaamosmasennukseen voi olla useampi kuin yksi syy, valoaltistuksen merkitys ymmärretään yhä huonosti. Yhtenä CHAMPSin tutkimuksen kohteena ovat univaikeudet, joiden tiedetään altistavan masennus-, ahdistuneisuus- ja päihdehäiriöille ja joihin luonnonvalon määrä, ajoittuminen ja fyysiset ominaisuudet herkästi vaikuttavat.

Sään ääri-ilmiöt, kuten helleaallot ja pakkasjaksot, kytkeytyvät Suomessa vahvasti tavallista suurempaan sairastuvuuteen ja ennenaikaiseen kuolleisuuteen. Tämä pätee etenkin haavoittuviin ryhmiin, kuten vanhuksiin ja lapsiin sekä tiettyihin ammattiryhmiin. Tarkastelemalla terveysvaikutuksia suhteessa tietoon väestörakenteesta, sosioekonomisesta ja ammatillisesta asemasta sekä terveydentilasta, CHAMPS tutkii niitä väestönosia, jotka ovat haavoittuvaisimpia ja altistuvat sään ääri-ilmiöille. Tämä Helsingin kaupungin sisältävä tutkimus kartoittaa alueet, joilla eri skenaarioiden mukaan haittavaikutusten vaara on suurin, ja arvioi niiden mukaisia sopeutumisstrategioita.

Ilmastonmuutoksen myötä työntekijöistä riippuvaan tuottavuuteen johtuvia muutoksia, kuten sairauspoissaolon lukumäärää ja niistä aiheutuvia kustannuksia, ei ole juuri lainkaan arvioitu. Paitsi ulkona työskentelevät myös tietyt muut ammattiryhmät, kuten kotihoidon työntekijät ja pitkäaikaissairautta sairastavat työntekijät, voivat kärsiä sään ääri-ilmiöistä johtuvista vaivoista kuten helteen rasituksista. Sään ääri-ilmiöiden tihentyessä CHAMPS tutkii, kuinka työntekijät voivat hyötyä ennakoivista, ilmastonmuutoksen terveysvaikutuksilta suojaavilta toimenpiteistä.

Suomessa tietoisuus sään ja ilmaston terveysvaikutuksista, etenkin mielenterveysvaikutuksista, on vähäistä, joten CHAMPSin tutkimusta tehdään läheisessä yhteistyössä sidosryhmien ja päättäjien kanssa. Jokaisesta kolmesta näkökulmastaan CHAMPS tutkii säätekijöiden vaikutuksia psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen sekä käyttäytymiseen. Tämä lisää ymmärrystä haitallisten terveysvaikutusten syistä ja auttaa kuvailemaan näiden terveysvaikutusten sekä paikallista että ajallista ilmenemistä. Saamme uutta tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista mielenterveyden vuodenaikavaihteluun tutkimalla auringonpaisteen määrää, mikä pätee myös muille pohjoisille alueille. Saamme Helsinkiä koskevan tutkimuksen avulla uutta tietoa myös tarvittavista toimenpiteistä ilmastonmuutoksesta johtuvan sosiaalisen eriarvoistumisen vähentämiseksi. Sairauspoissaoloja tutkimalla voimme lisätä ymmärrystä ilmastonmuutoksen vaikutuksista paitsi suorien terveysvaikutusten myös laajempien yhteiskunnallisten kustannusten, tuottavuuden ja elämänlaadun osalta.

Lisätietoja:

Timo Partonen, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (timo.partonen@thl.fi)

Timothy Carter, Suomen ympäristökeskus (SYKE) (tim.carter@ymparisto.fi)

Marko Elovainio, Helsingin yliopisto (marko.elovainio@helsinki.fi)

Reija Ruuhela, Ilmatieteen laitos (Reija.Ruuhela@fmi.fi)

Marianna Virtanen, Itä-Suomen yliopisto (marianna.virtanen@uef.fi)